

Мельник Н.Г.

к.е.н., доцент

кафедра обліку в державному секторі економіки та сфері послуг,
Тернопільський національний економічний університет,
Тернопіль, Україна

РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ

Суттєві відмінності в діючій практиці ведення обліку та методиці формування фінансової звітності компаній різних країн світу ускладнюють сприйняття інформації та її інтерпретацію користувачами для прийняття рішень. Глобалізація, яка на сьогоднішній день є об'єктивним явищем, зумовлює необхідність регулювання обліку в міжнародних масштабах. Таке регулювання здійснюється безліччю міжнародних організацій, які прямо або опосередковано впливають на формування й розвиток обліку та звітності з метою їх гармонізації і стандартизації.

Ткач В.І. та Ткач М.В. організації, які впливають на міжнародну систему обліку, поділяють на такі групи: міжурядові організації; міжнародні професійні організації; міжнародні профспілкові організації [1, с. 18-26].

Голов С.Ф. суб'єкти гармонізації обліку класифікує у дві групи: політичні організації та професійні організації, кожна з яких, в свою чергу, може бути представлена як на міжнародному так і на регіональному рівнях. Разом з тим Голов С.Ф. зазначає, що в процесах гармонізації обліку беруть участь багато організацій, а безпосередньо керують кілька наднаціональних органів, до яких автор відносить Раду з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО) та Міжнародну федерацію бухгалтерів (МФБ) [2, с. 9]. Обидві ці організації були створені ще у 70-х роках минулого століття в результаті спільних зусиль професійних бухгалтерських організацій багатьох країн світу. Якщо порівнювати мету їх діяльності, то РМСБО бере на себе відповідальність за всі питання, що стосуються міжнародних стандартів обліку і звітності, в той час МФБ функціонує як глобальна організація бухгалтерської професії та займається іншими питаннями, які стосуються обліку та аудиту. Зазначимо, що діяльність РМСБО і МФБ визнається різноманітними міжнародними та міжурядовими організаціями [3, с. 510].

Галузіна С.М., Пупшис Т.Ф. поділяють організації, які займаються питаннями гармонізації та стандартизації обліку, на регіональні та міжнародні (світові) [4, с. 138].

Ноубс К. та Паркер Р. класифікують такі організації на світові та регіональні, які в свою чергу, підрозділяються на державні, професійні, незалежні, змішані. При цьому до світових професійних організацій відносять РМСБО та МФБ і зазначають, що функції даних органів у процесах регулювання обліку на міжнародному рівні помітно відрізняються. Подібна класифікація міститься на офіційному сайті Інституту присяжних бухгалтерів Англії та Уельсу (Institute of Chartered Accountants in England and Wales).

Робертс К., Уїтман П. та Гордон П. дотримуються такої класифікації міжнародних бухгалтерських організацій: регіональні та міжнародні приватні організації, урядові та міжурядові організації [5, с. 11-12].

Голов С.Ф. зазначає, що на глобальному рівні жодний орган не здійснює одноосібно функції моніторингу і забезпечення дотримання МСФЗ [2, с. 25].

Більшість регіональних професійних організацій зосереджують свої зусилля на питаннях освіти, організації конференцій і загального поширення інформації серед своїх учасників та у бізнесових колах. Деякі професійні організації виступають у якості регіональних експертів та намагаються у міру своїх повноважень вплинути на процеси розвитку обліку на глобальному рівні.

На практиці у питаннях гармонізації обліку діяльність як регіональних так і міжнародних організацій тісно переплітаються. Наприклад, ряд міжнародних організацій беруть участь в процесах впровадження МСФЗ на регіональному рівні (наприклад, Асоціація держав Південно-Східної Азії), тоді як Організація Об'єднаних Націй, Міжнародна організація комісій з цінних паперів залучаються до даного процесу на міжнародному рівні. Дві найважливіших організації в цій діяльності – РМСБО та МФБ – також сприяють гармонізації обліку та звітності як на регіональному так і на глобальному рівнях.

Виключну роль професійних неурядових бухгалтерських організацій підкреслює Штурміна О.С., яка зазначає, що державні органи не втручаються у процеси розробки і створення міжнародних стандартів обліку [6, с. 20].

В той же час, як зазначає Верон Н., функції і завдання, які виконує РМСБО як неурядова організація та рішення якої безпосередньо впливають на методи ведення обліку в усьому світі, є справжньою революцією в управлінні світовою економікою. Тобто урядові інституції в даному аспекті не мають монополії [7, с. 25].

На думку Беббінгтон Д. та Сонг Е. професійні міжнародні бухгалтерські організації необхідні для узгодження та стандартизації обліку, а також для підтримки зусиль РМСБО. Метою цих організацій є усунення бар'єрів на шляху інвестиційних потоків між країнами та допомога ефективному розподілу фінансових ресурсів у глобальному масштабі. До таких організацій відносять Організацію Об'єднаних Націй (ООН), Світовий банк, Організацію економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), Світову організацію торгівлі, (СОТ), Європейський союз (ЄС), Міжнародну Комісію з цінних паперів (IOSCO) [8].

Доцільно зауважити, що для зменшення різноманітності та гармонізації стандартів і практик бухгалтерського обліку на міжнародному рівні на діяльність професійних бухгалтерських організацій постійний вплив здійснюють транснаціональні компанії, фондові біржі, компанії «Великої четвірки» (Big Four) регулятори цінних паперів, міжнародні кредитні установи, такі як Світовий банк, а також інші міжнародні організації, наприклад Велика двадцятка – G20.

Більшість професійних бухгалтерських організацій також об'єднуються з метою підвищення їх впливовості. Наприклад, у 2005 році був сформований Глобальний бухгалтерський альянс (Global Accounting Alliance, GAA) – міжнародна коаліція 10 провідних світових професійних бухгалтерських організацій.

Головною метою усіх професійних міжнародних бухгалтерських організацій, альянсів, коаліцій, об'єднань, мереж є обмін інформацією, співпраця з національними та наднаціональними регулюючими органами, урядами та зацікавленими сторонами з питань глобалізації бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел

1. Ткач В.И. Международная система учета и отчетности / В.И. Ткач, М.В. Ткач. – М.: Финансы и статистика, 1991. – 160 с.
2. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспектив розвитку: Монографія / С.Ф. Голов. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 522 с.
3. Мельник Н.Г. Історія виникнення і розвитку міжнародної системи обліку / Н.Г.Мельник // Журнал європейської економіки. – 2013. – Т. 12 (№ 4). – С. 507-518.
4. Галузіна С. М. Международный учет и аудит / С.М.Галузіна, Т. Ф.Пупшис. – СПб.: Питер, 2006. – 272 с.
5. International Financial Reporting: A Comparative Approach / Clare Roberts, Pauline Weetman, Paul Gordon. - Pearson Education, 2005. – 708 p.
6. Штурміна О.С. Международные стандарты учета и финансовой отчетности: учебное пособие / О. С. Штурміна. – Ульяновск: УлГТУ, 2010. – 247 с.

7. Veron, Nicolas The Global Accounting Experiment / Nicolas Veron // Bruegel blueprint series, Volume 2, 2007. – 71 p.
8. Bebbington, Joseph and Song, Esther. (2004) The Adoption of IFRS in the EU and New Zealand: A Preliminary Report. National Centre for Research on Europe Paper [Working Paper] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aei.pitt.edu/10940/>
9. Яцишин, С. Р. Ознаки міжнародної системи бухгалтерського обліку / Світлана Яцишин // Формування інформаційного потенціалу бухгалтерського обліку, контроль, аналіз та аудит в умовах глобальних економічних змін : матеріали міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. ПДАТУ [Камянець-Подільський, 18-19 квітня 2013 р.] – Тернопіль : Крок, 2013. – С. 202-205.
10. Яцишин, С. Р. Міжнародний досвід стандартизації обліку / С. Яцишин // Методологічні проблеми та шляхи удосконалення систем обліку, аналізу, ревізії та аудиту в Україні: Тези доповідей наукової конференції професорсько-викладацького складу «Економічні, правові, інформаційні та гуманітарні проблеми розвитку України в постстабілізаційний період» [Тернопіль, 18 квітня 2007 р.]. – Тернопіль, 2007. – С. 85-88.

Мельничук І. В.

к.е.н., доцент,

кафедра обліку у виробничій сфері

Тернопільський національний економічний університет,

м. Тернопіль, Україна

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ ІННОВАЦІЙНОЮ СТРАТЕГІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах господарювання є актуальним пошук альтернативних джерел фінансування інноваційної діяльності на підприємстві. Основним джерелом покриття інноваційних витрат на здійснення інноваційних проектів та програм є витрати капітального характеру або ж витрати операційної діяльності.

Разом з тим, сучасна економічна теорія основним джерелом розширення виробництва визначає прибуток підприємства, а саме розглядає реінвестицію як перетворення частини нерозподіленого прибутку в основний капітал. Тому аналіз існуючих методик обліку створення спеціальних резервів з розширення виробництва, інноваційного, технічного розвитку з метою раціоналізації виробничого процесу й збуту продукції на базі чинного законодавства і нормативно-правових актів вимагає нових досліджень та шляхів вдосконалення.

Проблемам організації та методології обліку джерел фінансування інноваційних процесів на підприємстві присвячені праці В. І. Бачинського, О. О. Ільченка, О. В. Кантаєвої, М. Д. Корінька, Я. Д. Крупки, О. В. Мінакова та ін. Разом з тим, невирішеними залишаються питання щодо методики обліку альтернативних шляхів фінансування інновацій, зокрема в частині обліку створення та використання спеціальних резервів інноваційного розвитку з метою ефективного управління інноваційною діяльністю на підприємствах.

Інноваційна спрямованість підприємства вимагає від управлінського персоналу нагромаджувати та використовувати додаткову інформацію про нетрадиційні об'єкти (інновації, резерви нагромадження та оновлення виробничих технологій, нових ресурсів, процесів) з можливістю управляти інноваційними процесами та приймати відповідні управлінські рішення. Підвищуються вимоги і до інформаційних ресурсів щодо традиційних